

2017

ÅRSRAPPORT

 **BERGENE
HOLM AS**

- Beste valg når du skal bygge med tre -

BERGENE HOLM AS

ÅRSBERETNING 2017

GENERELT

Konsernets hovedvirksomhet er å produsere og videreforedle skurlast ved høvling, impregnering, fingerskjøting og overflatebehandling. Konsernet omsetter både skurlast, byggtre og interiørprodukter. Produktene omsettes til byggevarehandel og industri i Sør-Norge og eksporteres til Kontinentet, England, Asia og Nord-Afrika. Biproduktene selges til industri i inn- og utland.

Hovedkontoret og to produksjonsavdelinger ligger i Larvik kommune, mens øvrig trelastproduksjon og videreforedling skjer ved avdelinger i Åmli, Seljord, Holmestrand, Grue, Kongsvinger og Sør-Odal.

Konsernregnskapet omfatter foruten morselskapet Bergene Holm AS også Biozin AS, Biozin Holding AS, Grasmo Eiendom AS, Bergene Holm Eiendom AS, Amundrød Syd AS, Karishei AS, Rødbøl AS, Ringebru Eiendom AS og Mossåsen AS.

Bergene Holm Eiendom AS er morselskap for de fleste av konsernets heleide eiendomsselskap og skal gjennom disse utvikle konsernets driftsuavhengige eiendommer.

Bergene Holm AS eier Grasmo Eiendom AS fullt ut og 50% av Revet Holding AS som heleier Oseberget Eiendom AS.

Datterselskapet Biozin AS er morselskap for Biozin Holding AS som er et utviklingsselskap for produksjon av bioråolje fra skogsvirke.

AS PETRA eier 54 % og Løvenskiold-Vækerø AS eier 46 % av Bergene Holm AS.

DRIFT OG MARKED

Konsernets lønnsomhet ble lavere enn i 2016. En av årsakene er periodisk mangel på råstoff ved flere fabrikker, samt økte råstoffpriser som ikke fullt ut ble kompensert med ferdigvarepriser og effektiviseringstiltak. Høvelproduksjonen ved avdeling Seljord ble lagt ned 1. juni.

Etableringen av Bergene Holm Eiendom AS og satsningen på produksjon av bioråolje gjennom Biozin AS påvirket også konsernets resultat for 2017.

Tømmerforbruket på 1.083.000 kbm gav en produksjon på nesten 600.000 kbm skurlast brutto, som er produksjonsrekord for fjerde året på rad. Konsernets tømmerråstoff er PEFC-sertifisert og forpliktet på "Levende Skog Standard". Konsernet er FSC-sertifisert og en andel av tømmeret er FSC-sertifisert.

Det var god etterspørsel etter trelast både på innlands- og eksportmarkedet.

I løpet av året ble det bedre balanse mellom tilbud og etterspørsel for biprodukter (spon, flis, bark, etc.), men det trengs flere biproduktkunder med lavere transportkostnader.

1

2

3

**BERGENE HOLM
EIENDOM AS**

1 Flyfoto av avdelingene i Bergene holm AS.

2 Biozin AS er et heleid datterselskap av Bergene Holm AS. Selskapet skal tilrettelegge for produksjon av bioråoljen biozin. www.biozin.no

3 Bergene Holm Eiendom utvikler morselskapets driftsuavhengige eiendommer. www.bergeneholmeiendom.no

ØKONOMI, INVESTERING OG FINANSIERING

MORSELSKAP

Morselskapets driftsinntekter på 1.434 MNOK er 6% høyere enn i 2016. Økningen skyldes økt salg i Norge og på eksport.

Etter avskrivninger på 42,4 MNOK (41,9 MNOK) oppnådde morselskapet et driftsresultat på 75,4 MNOK (80,0 MNOK). Resultat etter skatt ble på 26,1 MNOK (43,6 MNOK). Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter ble 59,2 MNOK.

En del av selskapets kjøp og salg foregår i valuta, og selskapet er delvis finansiert med valutalån. Selskapet nytter valutaterminkontrakter for kontantstrømsikring.

Årets investeringer ble 36,2 MNOK.

Morselskapets basisfinansiering består i et 10-årig avdragsfritt lån på 200 MNOK, opptatt i Euro til kurs 9.37 i 2009, et tilleggs lån på 75 MNOK og en kassakreditt med ramme på 170 MNOK. En renteswapavtale rentesikrer 50 % av valutalånet for hele låneperioden.

Morselskapets totalbalanse økte fra 805 MNOK i 2016 til 874 MNOK i 2017. Økningen er primært knyttet til lån til selskap i samme konsern, økt varelager og økt bankinnskudd. Varige driftsmidler er redusert i perioden. Egenkapitalen økte fra 341 MNOK i 2016 til 360 MNOK i 2017, slik at den utgjør 41,2 % (42,3%) av totalkapitalen.

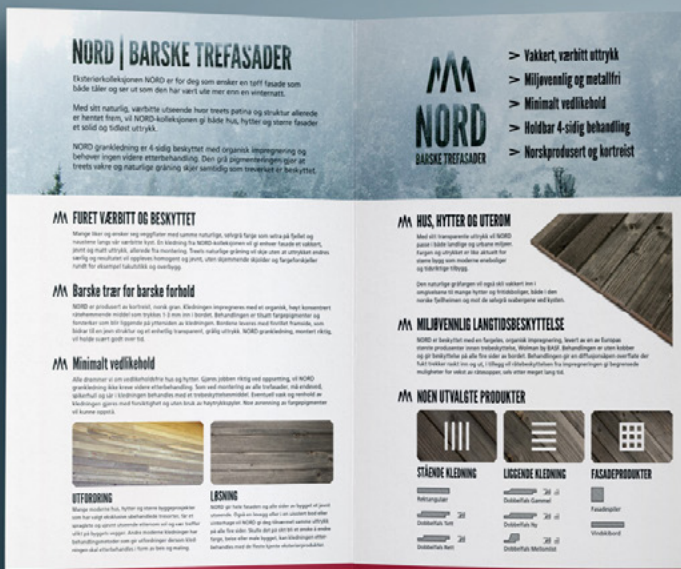
KONSERN

Konsernets driftsinntekter på 1.430 MNOK er 5,7 % høyere enn i 2016. Økningen skyldes økt salg i Norge og på eksport.

Etter avskrivninger på 42,7 MNOK (42,1 MNOK) oppnådde konsernet et driftsresultat på 63,8 MNOK (77,7 MNOK). Resultatet etter skatter ble på 14,3 MNOK (43,6 MNOK). Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter ble 57,2 MNOK.

Årets investeringer ble 62,6 MNOK.

Konsernets totalbalanse økte fra 806 MNOK i 2016 til 864 MNOK i 2017. Økningen er primært knyttet til immaterielle eiendeler, økt saldo varige driftsmidler, økt varelager og økt bankinnskudd. Egenkapitalen økte fra 341 MNOK i 2016 til 345 MNOK i 2017, slik at den utgjør 40,0 % (42,3%) av totalkapitalen.

1 Ordfører i Holmestrand kommune, Alf Johan Svele, åpner nytt sorteringsanlegg på avdeling Haslestad i februar 2018.

2 Detaljbilde fra nytt anlegg på avdeling Haslestad. En investering på nesten 20 MNOK.

3 NORD Barske Trefasader ble lansert på årets leverandørmesser. NORD er impregneret grankledning tilsatt fargepigmenter og sørger for at hus og hytter får en tøff, værbit fasade.

FREMTIDSUTSIKTER OG MILJØ

FREMTIDSUTSIKTER

Markedet for biprodukter er kritisk viktig for industriens lønnsomhet og skogens verdi, og har siden 2013 vært meget krevende. Det skandinaviske biproduktmarkedet styrkes nå kraftig, slik at det blir bedre harmoni mellom tilbud og etterspørsel.

Trelastbransjen har historisk vært en svært syklisk bransje. Fokus på et bærekraftig samfunn kan bidra til mindre svingninger og styrke investeringsevnen i verdikjeden.

Lønnsom skogsindustri i Norge er imidlertid avhengig av en forbedret infrastruktur. Norske veier og jernbaner styrker ikke industriens konkurransevne i et internasjonalt marked.

Et forsterket fokus på bærekraft påvirker etterspørselen etter trelast til byggevirkksomhet, samtidig som etterspørselen etter trefiber holdes på et godt nivå. Fremtidig etterspørsel etter råstoff til nasjonal produksjon av bioråstoff vil kunne skape gode og stabile markedsforhold for skogbruk og treindustri i en ikke altfor fjern fremtid.

Styret bedømmer de økonomiske utsikter som gode under forutsetning av at det grønne skiftet fortsetter og at industriens rammevilkår ikke forverres.

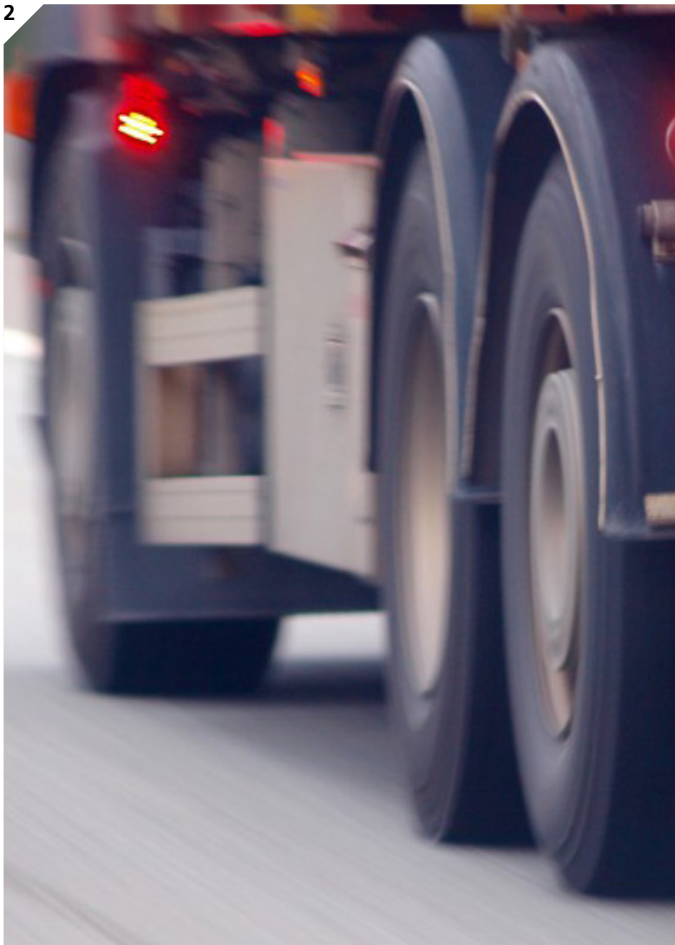
MILJØ

Konsernet bruker bioenergi til å dekke en vesentlig del av sitt energibehov og forurenses i liten grad det ytre miljø. Avfall ivaretas etter offentlige bestemmelser.

Bergene Holm AS deltar i et forskningsprosjekt på aske fra biobrensel. Aske fra rent brensel kan i dag bare beskjedent grad anvendes som gjødsel i skog. Dette prosjektet er i praksis fullført, men myndighetene bruker lang tid på å komme med endringsforslag.

Konsernet deltar også i Statens Arbeidsmiljøinstituttets undersøkelse av arbeidsmiljøet i treindustrien, et prosjekt som nå forventes ferdigstilt i 2018 etter flere utsettelse.

Produksjonsavdelingene følger opp de råd som gis av Treindustriens Brannkontroll og andre kontrollordninger for miljø og kvalitet.

1 Selskapet kjøper årlig inn ca. 1,1 mill. kbm med gran og furu.

2 Trelastindustrien er en logistikkintensiv bransje. God infrastruktur er en forutsetning for konkurransekraften.

3 Litt over 50% av tømmerstokken blir til trelast. Resten blir til biprodukter i form av bark, ulike typer flis, spon og avkapp.

PERSONAL OG HMS

MORSELSKAP

Fravær - inkludert fravær på grunn av barns sykdom og korte permisjoner - er på 6,0% for hele året. Korttidsfraværet er fortsatt lavt, og det totale fraværet har sunket gjennom året. Konsernet gir sykefraværet stor oppmerksomhet. H-verdien var 33,0 i 2017. Antall fraværsdager grunnet skader var 250 fordelt på 24 skadetilfeller.

Ved siste årsskifte var det 441 personer fast ansatt i morselskapet (430 ÅV), av disse er 46 kvinner. Konsernets mål er full likestilling mellom kvinner og menn på arbeidsplassen.

Samarbeidet i konsernet er svært godt. Styret takker alle ansatte for god innsats og positive holdninger.

Arvid Gusland ble valgt som ny styreleder i januar 2018 etter Øyvind Birkeland.

KONSERN

Ved siste årsskifte var det 444 personer fast ansatt i konsernet (433 ÅV), av disse er 46 kvinner. Konsernets mål er full likestilling mellom kvinner og menn på arbeidsplassen.

1

TEAMLEDERSKOLEN

Teamlederskolen er en arena for utvikling av lederrollen til teamledere, potensielle teamledere og mellomledere i selskapet, der det gis kompetanse for å mestre og utvikle rollen innenfor rammen av selskapets verdier, kultur og ambisjoner. Hittil har 73 ansatte gjennomført teamlederskolen med avsluttende eksamen.

2

WORKPLACE

Workplace har siden 01.12.2017 blitt brukt som bedriftens kommunikasjonsskanal internt. Her deles erfaringer, utfordringer og rekorder på tvers av alle avdelinger i Bergene Holm AS.

Det er i snitt ca 260 aktive brukere hver uke.

VURDERINGER OG ÅRSOPPGJØRSDISPOSISJONER

VURDERINGER

Etter styrets oppfatning gir fremlagt resultatregnskap og balanse med tilhørende noter fyllestgjørende informasjon om driften og stillingen ved årsskiftet. Det er ikke inntrådt ytterligere forhold etter regnskapsårets slutt som er av betydning for bedømmelsen av konsernet, ut over hva som fremgår av årsberetning og regnskap.

I samsvar med Regnskapslovens § 3-3a bekreftes det at forutsetningene for fortsatt drift er til stede. Til grunn for antagelsen ligger resultatprognoser for året 2018 og konsernets langsiktige strategiske prognoser for årene fremover. Morselskapet og konsernet er i en sunn økonomisk og finansiell stilling.

ÅRSOPPGJØRSDISPOSISJONER

Styret foreslår at årets resultat, kr 26 054 713, disponeres slik:

Utbytte	kr 10 000 000
Overført til annen egenkapital	kr 16 054 713
Sum disponert	kr 26 054 713

Etter årets disponeringer utgjør konsernets egenkapital NOK 345 095 106.

Larvik, 24. april 2018
I styret for Bergene Holm AS

Reidar Bergene Holm
Nestleder

Arvid Gusland
Styreleder

Carl Otto Løvenskiold
Styremedlem

Paul Edvard Vittersø
Styremedlem

Claes Gunnar Mathias Palme
Styremedlem

Rune Alfredsen
Styremedlem (a)

Per Arne Selåsdaal
Styremedlem (a)

Terje Vågen
Styremedlem (a)

Erland Løkken
Administrerende direktør

RESULTATREGNSKAP

	NOTE	MORSELSKAP		KONSERN	
		2017	2016	2017	2016
DRIFTSINNTEKTER					
Salgsinntekt	19	1 426 761 829	1 351 615 398	1 426 180 148	1 351 673 381
Annen driftsinntekt		7 565 738	1 009 305	3 995 230	1 115 305
Sum driftsinntekter		1 434 327 567	1 352 624 703	1 430 175 378	1 352 788 686
DRIFTSKOSTNADER					
Beholdningsendring egentilvirkede varer		-12 052 313	13 702 588	-12 052 313	13 702 588
Varekostnad		794 943 729	719 315 520	795 259 428	719 315 520
Lønnskostnad	5,6	254 157 820	239 987 131	257 401 032	240 349 358
Avskrivninger	8	42 357 259	41 948 670	42 673 166	42 084 861
Annen driftskostnad	5	279 481 971	257 632 771	283 102 731	259 604 301
Sum driftskostnader		1 358 888 466	1 272 586 680	1 366 384 044	1 275 056 628
Driftsresultat		75 439 101	80 038 023	63 791 334	77 732 058
FINANSINNTEKTER					
Renteinntekter		1 630 873	801 052	109 448	151 955
Netto agiogevinst	17	0	6 887 150	0	6 887 150
Aksjeutbytte		413 780	40	413 780	40
Andre finansinntekter		1 625 000	0	21 894	7 143
Sum finansinntekter		3 669 653	7 688 242	545 122	7 046 288
FINANSKOSTNADER					
Avgitte kontantrabatter		19 051 282	17 190 405	19 051 282	17 190 405
Netto agiotap	17	17 210 265	0	17 210 265	0
Resultatandel datterselskaper	9	0	2 238 630	0	0
Andre finanskostnader	9	9 700 654	10 002 480	9 785 040	10 002 480
Sum finanskostnader		45 962 201	29 431 515	46 046 587	27 192 885
Ordinært resultat før skattekostnad		33 146 553	58 294 750	18 289 869	57 585 461
Skattekostnad ordinært resultat	15	7 091 840	14 738 367	4 031 408	14 029 104
Årsresultat		26 054 713	43 556 383	14 258 461	43 556 357
OPPLYSNINGER					
Avsatt utbytte		10 000 000	12 500 000		
Overføringer annen egenkapital		16 054 713	31 056 383		
Sum disponert		26 054 713	43 556 383		

KONTANTSTRØMANALYSE

	MORSELSKAP		KONSERN	
	2017	2016	2017	2016
KONTANTSTRØMANALYSE				
Ordinært resultat før skattekostnad	33 146 552	58 294 750	18 289 869	57 585 461
Periodens betalte skatt	-8 164 730	0	-8 165 520	0
Tap ved salg av driftsmidler	0	0	0	0
Gevinst ved salg av driftsmidler	-6 874 369	-622 612	-1 028 763	-622 612
Gevinst ved salg av aksjer	-1 651 687	0	-26 687	0
Tap ved salg av aksjer	213 900	0	213 900	0
Ordinære avskrivninger	42 357 259	41 948 670	42 673 166	42 084 861
Nedskrivning av anlegg	0	0	0	0
Nedskrivning av aksjer	0	0	0	0
Resultatandel fra datterselskap og tilknyttede selskaper	0	2 238 630	0	0
Endring i varelager	-27 388 809	18 666 888	-27 388 809	18 666 888
Endring i kundefordringer	-9 744 603	-15 755 758	-9 965 077	-15 828 237
Endring i leverandørgjeld	27 348 429	13 033 482	26 822 001	14 434 014
Forskjeller mellom kostnadsført pensjon og inn-/utbetalinger i pensjonsordninger	-2 598 855	206 836	-2 598 855	206 836
Endringer i andre tidsavgrensninger	12 599 558	-306 496	18 358 832	3 031 610
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	59 242 645	117 704 390	57 184 057	119 558 821
Utbetalinger ved kjøp/tilvirkning av varige driftsmidler	-33 042 752	-23 276 815	-61 808 452	-26 253 040
Innbetalinger ved salg av driftsmidler	12 390 000	636 412	6 544 394	636 412
Utbetalinger ved kjøp/salg av aksjer og andeler	4 784 280	-15 819 411	324 644	-680 955
Utbetalinger ved lån til selskaper i konsernet	-44 298 148	0	0	0
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-60 166 620	-38 459 814	-54 939 414	-26 297 583
Netto endring langsiktig gjeld	-3 303 683	-30 418 617	6 046 624	-30 418 617
Endring i kortsiktig gjeld til kredittinstitusjoner	16 988 585	-38 773 751	16 988 585	-38 773 751
Utbetaling av lån	-	-	-3 950 000	0
Utbetalinger av utbytte	-12 500 000	-10 000 000	-12 500 000	-10 000 000
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	1 184 902	-79 192 368	6 585 209	-79 192 368
Netto endring av kontanter og kontantekvivalenter	260 927	52 208	8 829 852	14 068 870
Kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse	555 017	502 809	16 287 017	2 218 147
Kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt	815 944	555 017	25 116 869	16 287 017

BALANSE PER 31. DESEMBER

	NOTE	MORSELSKAP		KONSERN	
		2017	2016	2017	2016
EIENDELER					
ANLEGGSMIDLER					
IMMATERIELLE EIENDELER					
Andre immatrielle eiendeler		0	0	2 736 781	544 764
Sum immaterielle eiendeler		0	0	2 736 781	544 764
VARIGE DRIFTSMIDLER					
Tomter, bygninger og fast eiendom	8,16	146 038 030	151 629 443	193 819 824	173 253 272
Anlegg under utførelse	8	8 251 212	11 416 574	8 251 212	11 416 574
Maskiner og transportmidler	8,16	192 453 351	198 190 789	192 453 351	198 190 789
Inventar og kontorutstyr	8,16	3 179 277	3 515 202	3 218 779	3 515 202
Sum varige driftsmidler		349 921 870	364 752 008	397 743 166	386 375 837
FINANSIELLE ANLEGGSMIDLER					
Investering i datterselskap	9	23 157 631	15 314 640	0	0
Investering i felleskontrollert virksomhet	9	8 875 551	0	8 811 271	0
Investering i aksjer og andeler	10	400 046	9 662 690	400 046	9 662 690
Lån til selskap i samme konsern	11	62 579 132	18 831 097	0	0
Lån til felleskontrollert virksomhet		3 950 000	0	3 950 000	0
Sum finansielle anleggsmidler		98 962 360	43 808 427	13 161 317	9 662 690
Sum anleggsmidler		448 884 230	408 560 435	413 641 264	396 583 291
OMLØPSMIDLER					
Varelager	7,16	292 177 454	264 788 645	292 177 454	264 788 645
Sum varelager		292 177 454	264 788 645	292 177 454	264 788 645
FORDRINGER					
Kundefordringer	4,16	123 133 833	113 389 230	123 426 786	113 461 709
Andre fordringer	4,11	9 243 814	17 710 380	9 441 704	14 707 054
Sum fordringer		132 377 647	131 099 610	132 868 490	128 168 763
BANKINNSKUDD,KONTANTER OG LIGNENDE					
Bankinnskudd, kontanter o.l.	3	815 945	555 017	25 116 869	16 287 017
Sum bankinnskudd,kontanter		815 945	555 017	25 116 869	16 287 017
Sum omløpsmidler		425 371 046	396 443 272	450 162 813	409 244 425
SUM EIENDELER		874 255 276	805 003 707	863 804 077	805 827 716

	NOTE	MORSELSKAP		KONSERN	
		2017	2016	2017	2016
EGENKAPITAL OG GJELD					
EGENKAPITAL					
INNSKUTT EGENKAPITAL					
Aksjekapital	20,21	5 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000
Overkurs	20	46 222 000	46 222 000	46 222 000	46 222 000
Annen innskutt egenkapital		29 431 060	29 431 060	29 431 060	29 431 060
Sum innskutt egenkapital		80 653 060	80 653 060	80 653 060	80 653 060
OPPTJENT EGENKAPITAL					
Annen egenkapital	20	279 668 100	260 183 617	264 442 046	260 183 587
Sum opptjent egenkapital		279 668 100	260 183 617	264 442 046	260 183 587
Sum egenkapital		360 321 160	340 836 677	345 095 106	340 836 647
GJELD					
AVSETNING FOR FORPLIKTELSE					
Pensjonsforpliktelser	6	24 442 502	27 041 357	24 442 502	27 041 357
Utsatt skatt	15	13 023 287	11 367 110	11 484 537	10 561 987
Sum avsetning for forpliktelser		37 465 789	38 408 467	35 927 039	37 603 344
LANGSIKTIG GJELD					
Gjeld til kredittinstitusjoner	12,16	217 344 099	216 336 998	217 344 099	216 336 998
Øvrig langsiktig gjeld	8,13	13 734 289	18 045 073	23 084 596	18 045 073
Sum langsiktig gjeld		231 078 388	234 382 071	240 428 695	234 382 071
KORTSIKTIG GJELD					
Gjeld til kredittinstitusjoner	16	29 183 606	12 195 021	29 183 606	12 195 021
Leverandørgjeld		122 083 686	94 735 257	122 957 790	96 135 789
Betalbar skatt	15	3 108 857	8 164 730	3 108 857	8 165 520
Skyldige offentlige avgifter		16 519 217	15 354 224	19 062 061	15 428 944
Utbytte	20	10 000 000	12 500 000	10 000 000	12 500 000
Annen kortsiktig gjeld	11,18	64 494 573	48 427 260	58 040 923	48 580 380
Sum kortsiktig gjeld		245 389 939	191 376 492	242 353 237	193 005 654
Sum gjeld		513 934 116	464 167 030	518 708 971	464 991 069
SUM GJELD OG EGENKAPITAL		874 255 276	805 003 707	863 804 077	805 827 716

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET FOR 2017

NOTE 1 - REGNSKAPSPRINSIPPER

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven av 1998. Det er utarbeidet etter norske regnskapsstandarder. Selskapet har tidligere benyttet egenkapitalmetoden som regnskapsprinsipp for bokføring av investering i datterselskap. I forbindelse med at selskapet skal utarbeide konsernregnskap for regnskapsåret 2017 er det valgt overgang til kostmetoden i selskapsregnskapet. Effekten av prinsippendringen er ført mot egenkapitalen og fremkommer av note 19.

Konsernregnskap

Konsernregnskapet omfatter morselskapet Bergene Holm AS og datterselskapene Biozin AS, Biozin Holding AS, Grasmo Eiendom AS, Bergene Holm Eiendom AS, Amundrød Syd AS, Karishei AS, Rødbøl AS, Ringeby Eiendom AS og Mossåsen AS. Bergene Holm AS utarbeidet ikke konsernregnskap for 2016, sammenlignbare tall er derfor omarbeidet i tråd med regnskapslovens kapittel 7.

Hovedregel for vurdering og klassifisering av eiendeler og gjeld

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen et år er uansett klassifisert som omløpsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld er analoge kriterier lagt til grunn.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi når verdifallet forventes ikke å være forbigående. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives planmessig. Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt mottatt beløp på etableringstidspunktet.

Enkelte poster er vurdert etter andre regler, og redegjøres for nedenfor.

Valuta

Salgstransaksjoner i valuta gjennom året bokføres løpende til gjeldende kurs på transaksjonstidspunktet. Pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til balansedagens kurs. Valutagevinster og valutatap er presentert netto i resultatregnskapet.

Salgsinntekter

Inntektsføring ved salg av varer skjer på leveringstidspunktet.

Immaterielle eiendeler

Utgifter til immaterielle eiendeler er balanseført i den utstrekning kriteriene for balanseføring er oppfylt.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler avskrives over forventet økonomisk levetid. Avskrivningene er som hovedregel fordelt lineært over antatt økonomisk levetid.

Aksjer og andeler i felleskontrollert virksomhet og datterselskap

Investeringer i datterselskap og felleskontrollert virksomhet er vurdert etter kostmetoden i selskapsregnskapet. I konsernregnskapet er investeringen i felleskontrollert virksomhet vurdert etter egenkapitalmetoden.

Andre anleggsaksjer og andeler

Anleggsaksjer hvor Bergene Holm AS ikke har betydelig innflytelse balanseføres til anskaffelseskost. Investeringene blir nedskrevet til virkelig verdi dersom verdifallet ikke er forbigående. Mottatt utbytte og andre overskuddsutdelinger fra selskapene inntektsføres som annen finansinntekt.

Varer

Varer er vurdert til det laveste av gjennomsnittlig anskaffelseskost og virkelig verdi. Råvarer er vurdert til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. For varer i arbeid og ferdig tilvirkede varer beregnes virkelig verdi til salgsværdien av ferdig tilvirkede varer redusert for gjenværende tilvirkningskostnader, salgskostnader og fortjeneste.

NOTE 1 - REGNSKAPSPRINSIPPER FORTS.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av en individuell vurdering av de enkelte fordringene. I tillegg gjøres det for øvrige kundefordringer en uspesifisert avsetning for å dekke antatt tap.

Pensjoner

Ved regnskapsføring av selskapets pensjonsforpliktelser er lineær opptjeningsprofil og forventet sluttlønn som opptjeningsgrunnlag lagt til grunn.

Skatter

Skatter kostnadsføres når de påløper, det vil si at skattekostnaden er knyttet til det regnskapsmessige resultatet før skatt. Ved bruk av egenkapitalmetoden som vurderingsprinsipp for eierandeler i selskaper som er egne skattesubjekter, er resultatandelen allerede fratrukket skatt. Skatt knyttet til egenkapitaltransaksjoner, for eksempel konsernbidrag, føres mot egenkapitalen.

Skattekostnaden består av betalbar skatt (skatt på årets skattepliktige inntekt) og endring i netto utsatt skatt. Skattekostnaden fordeles på ordinært resultat og resultat av ekstraordinære poster i henhold til skattegrunnlaget. Utsatt skatt og utsatt skattefordel er presentert netto i balansen.

Kontantstrømoppstilling

Selskapets kontantstrømoppstilling utarbeides etter den indirekte metode. Kontantstrømoppstillingen viser endringer i kontanter og kontantekvivalenter, definert som kontanter, bankinnskudd og positiv saldo kassekreditt. Negativ saldo kassekreditt klassifiseres som annen kortsiktig gjeld.

Bruk av estimater

Ledelsen har brukt estimater og forutsetninger som har påvirket resultatregnskapet og verdsettelsen av eiendeler og gjeld, samt usikre eiendeler og forpliktelser på balansedagen under utarbeidelsen av årsregnskapet i henhold til god regnskapsskikk.

NOTE 2 - OFFENTLIGE TILSKUDD

Morselskap

Selskapet har mottatt kr 1 183 051 i lønnstilskudd for 2017. Tilskuddet er ført som reduksjon av lønnskostnader. Selskapet har i tillegg mottatt tilskudd fra Enova på kr 247 000 som er ført som reduksjon av balanseført verdi på driftsmiddel.

Konsern

I tillegg til de offentlige tilskuddene i morselskap er det i konsernet for øvrig, mottatt et tilskudd fra Innovasjon Norge på kr 1 600 000 som er ført som annen driftsinntekt.

NOTE 3 - BANKINNSKUDD

Morselskap

Selskapet har inngått avtale om bankgaranti på kr 12 000 000 for å dekke skyldig skattetrekk. Selskapets bankgaranti dekker skyldig skattetrekk kr 8 816 401 pr. 31.12.2017.

Konsern

Konsernet har bundne skattetreksmidler som utgjør kr 212 587.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET FOR 2017

NOTE 4 - KORTSIKTIGE FORDRINGER

MORSELSKAP	2017	2016
Kundefordringer		
Pålydende	124 234 182	114 396 410
Avsetning til fremtidig tap	-1 100 349	-1 007 180
Bokført verdi ifølge balansen	123 133 833	113 389 230
Andre kortsiktige fordringer		
Forskuddsbetalte kostnader	3 782 182	5 483 373
Lån datterselskap	0	3 400 087
Til gode merverdiavgift	5 311 639	8 793 073
Andre kortsiktige fordringer	149 993	33 847
Bokført verdi ifølge balansen	9 243 814	17 710 380
Tap på fordringer		
Konstaterte tap	0	3 442 820
Inngått på tidligere avskrevne fordringer	-22 779	-9 560
Netto tap (inkl. i annen driftskostnad)	-22 779	3 433 261

KONSERN

	2017	2016
Kundefordringer		
Pålydende	124 527 135	114 468 889
Avsetning til fremtidig tap	-1 100 349	-1 007 180
Bokført verdi ifølge balansen	123 426 786	113 461 709
Andre kortsiktige fordringer		
Forskuddsbetalte kostnader	3 782 182	5 512 319
Til gode merverdiavgift	5 509 032	9 160 888
Andre kortsiktige fordringer	150 490	33 847
Bokført verdi ifølge balansen	9 441 704	14 707 054
Tap på fordringer		
Konstaterte tap	0	3 442 820
Inngått på tidligere avskrevne fordringer	-22 779	-9 560
Netto tap (inkl. i annen driftskostnad)	-22 779	3 433 261

NOTE 5 - LØNSKOSTNADER, ANTALL ANSATTE, GODTGJØRELSE, LÅN TIL ANSATTE M.M.

MORSELSKAP	2017	2016
Lønnskostnader		
Lønninger	208 078 736	198 869 116
Arbeidsgiveravgift	27 545 917	25 748 545
Pensjonskostnader	5 837 053	8 943 690
Andre ytelser	12 696 114	6 425 780
Sum	254 157 820	239 987 131

Gjennomsnittlig antall årsverk	441	433

Selskapet er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon.
Selskapets pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i denne lov.

	2017	2016
Ytelser til ledende personer		
Lønn adm.dir.	1 895 401	1 806 458
Andre ytelser adm. dir.	174 716	173 220
Samlet honorar til styret	645 000	625 000

Administrerende direktør inngår i den ordinære obligatoriske tjenstepensjonsordning.
Det er inngått en avtale som regulerer eventuelt opphør av ansettelsesforholdet til administrerende direktør.

Det er ikke inngått slike avtaler med medlemmer av styret.

Revisor

Kostnadsført honorar til revisjon utgjør kr 676 600. I tillegg kommer annen bistand med kr 257 681.

KONSERN

	2017	2016
Lønnskostnader		
Lønninger	211 238 412	199 149 115
Arbeidsgiveravgift	28 017 408	25 793 063
Pensjonskostnader	5 894 735	8 943 690
Andre ytelser	12 250 477	6 463 490
Sum	257 401 032	240 349 358

Gjennomsnittlig antall årsverk	444	434

To av selskapene i konsernet er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon. Begge disse selskapene har pensjonsordninger som tilfredsstiller kravene i denne lov.

Revisor

Kostnadsført honorar til revisjon utgjør kr 767 830. I tillegg kommer annen bistand med kr 468 838.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET FOR 2017

NOTE 6 - PENSJONSKOSTNADER, -MIDLER OG -FORPLIKTELSE

Sikrede ytelser

Selskapet har ikke noen ytelsesbaserte pensjonsordninger som er finansiert ved fondsoppbygging i forsikringsselskap.

Usikrede ytelser

Selskapet deltar i LO/NHO-ordningen som innebærer at alle ansatte kan velge å gå av med førtidspensjon fra og med 62 år.

Den nye AFP-ordningen er, i motsetning til den gamle, ikke en førtidspensjonsordning, men en ordning som gir et livslangt tillegg på den ordinære pensjonen. De ansatte kan velge å ta ut den nye AFP-ordningen fra og med fylte 62 år, også ved siden av å stå i jobb, og den gir ytterligere opptjening ved arbeid fram til 67 år. Den nye AFP-ordningen er en ytelsesbasert flerforetakspensjonsordning, og finansieres gjennom premier som fastsettes som en prosent av lønn. Foreløpig foreligger ingen pålitelig måling og allokering av forpliktelse og midler i ordningen. Regnskapsmessig blir ordningen behandlet som en innskuddsbasert pensjonsordning hvor premiebetalingene kostnadsføres løpende, og ingen avsetninger foretas i regnskapet. Premien er fastsatt til 2,4 % av samlede utbetalinger mellom 1 G og 7,1 G til bedriftens arbeidstakere.

I tillegg har selskapet pr. 31.12.2017 pensjonsavtaler med fire personer som dekkes over løpende drift. To av disse avtalene er sikret ved tinglyst obligasjon med sikkerhet i en av selskapets eiendommer.

Selskapet har også etablert en obligatorisk tjenstepensjon for øvrige ansatte. Premien er fastsatt til 2 % av samlede utbetalinger mellom 1 G og 7,1 G og til 6 % mellom 7,1 G og 12 G til bedriftens ansatte.

Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	592 493
Res. ført estimatendring/avvik	-633 376
Arbeidsgiveravgift	-5 768
Netto pensjonskostnad	-46 651

	Pensjoner over drift	Sum
Beregnete pensjonsforpliktelser	21 422 000	21 422 000
Arbeidsgiveravgift	3 020 502	3 020 502
Netto pensjonsmidler/-forpliktelser	24 442 502	24 442 502

Økonomiske forutsetninger (prosenttall):

Diskonteringsrente	2,40 %
Forventet lønnsregulering	2,50 %
Forventet G-regulering	2,25 %
Forventet vekst i løpende pensjoner	2,25 %
Vanlige aktuarmessige forutsetninger innen forsikring for demografiske faktorer og avgang er lagt til grunn.	

NOTE 7 - VARER

	2017	2016
Råvarer	34 905 876	26 618 306
Varer i arbeid	50 551 000	34 306 000
Ferdigvarer	206 720 578	203 864 339
Bokført verdi ifølge balansen	292 177 454	264 788 645

NOTE 8 - VARIGE DRIFTSMIDLER OG IMMATERIELLE EIENDELER

MORSELSKAP

	Bygninger og annen fast eiendom	Maskiner og transportmidler	Inventar og kontorutstyr	Totalt
Anskaffelseskost 01.01.2017	375 292 536	713 744 583	13 826 139	1 102 863 258
Tilgang kjøpte driftsmidler	10 299 571	25 271 144	637 399	36 208 114
Avgang	-5 454 393	-61 237	0	-5 515 630
Anskaffelseskost 31.12.2017	380 137 714	738 954 490	14 463 538	1 133 555 742
Akkumulerte avskrivninger 31.12.2017	231 067 782	544 244 989	8 654 053	783 966 824
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.2017	3 031 902	2 256 150	2 630 207	7 918 259
Balanseført verdi pr. 31.12.2017	146 038 030	192 453 351	3 179 278	341 670 659
Årets avskrivninger	10 436 591	30 947 345	973 323	42 357 259
Årets nedskrivninger	0	0	0	0
Økonomisk levetid	6 år - evig	5 - 10 år	3 - 10 år	
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	
Årlig leie av ikke balanseførte driftsmidler	297 332	7 777 308		8 074 640

Selskapet har i tillegg anlegg under utførelse pr. 31.12.2017 kr 8 251 212.

Selskapet har inngått en finansiell leasingavtale om et malings- og lakkeringsanlegg. Anlegget er aktivert og tatt i bruk fra mars 2015. Anlegget har en bokført verdi på kr 18 918 098,- pr. 31.12.2017 og er avskrevet lineært over forventet levetid. Bokført verdi inngår i oppstillingen over maskiner og transportmidler.

Selskapet har bokført en gjeld knyttet til leasingavtalen på kr 13 734 289 pr. 31.12.2017.

KONSERN

	Bygninger og annen fast eiendom	Maskiner og transportmidler	Inventar og kontorutstyr	Totalt
Anskaffelseskost 01.01.2017	396 916 365	713 744 583	13 826 139	1 124 487 087
Tilgang kjøpte driftsmidler	36 667 535	25 271 144	688 155	62 626 834
Avgang	-5 454 393	-61 237	0	-5 515 630
Anskaffelseskost 31.12.2017	428 129 507	738 954 490	14 514 294	1 181 598 291
Akkumulerte avskrivninger 31.12.2017	231 277 782	544 244 989	8 665 307	784 188 078
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.2017	3 031 902	2 256 150	2 630 207	7 918 259
Balanseført verdi pr. 31.12.2017	193 819 823	192 453 351	3 218 780	389 491 954
Årets avskrivninger	10 541 591	30 947 345	984 577	42 473 513
Årets nedskrivninger	0	0	0	0
Økonomisk levetid	6 år - evig	5 - 10 år	3 - 10 år	
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	
Årlig leie av ikke balanseførte driftsmidler	377 332	7 777 308		8 154 640

Konsernet har i tillegg anlegg under utførelse pr. 31.12.2017 kr 8 251 212.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET FOR 2017

NOTE 8 - VARIGE DRIFTSMIDLER OG IMMATERIELLE EIENDELER FORTS.

	Goodwill	Rettigheter	FOU	Totalt
Anskaffelseskost 01.01.2017	680 955	0	0	680 955
Tilgang kjøpte eiendeler		1 772 285	9 985 414	11 757 699
Aktiverte lønnskostnader			619 387	
Mottatt prosjekttilskudd		0	-9 985 414	-9 985 414
Anskaffelseskost 31.12.2017	680 955	1 772 285	619 387	2 453 240
Akkumulerte avskrivninger 31.12.2017	272 382	63 462	0	335 844
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.2017	0	0	0	0
Balanseført verdi pr. 31.12.2017	408 573	1 708 823	619 387	2 736 783
Årets avskrivninger	136 191	63 462	0	199 653
Årets nedskrivninger	0	0	0	0
Økonomisk levetid	5 år	26 år	avskrives	
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	ikke	

NOTE 9 - DATTERSELSKAP, TILKNYTTET SELSKAP M.V.

MORSELSKAP

Selskap	Forretningskontor	Eierandel	Stemmeandel	Bokført verdi	Resultat	Egenkapital
Bergene Holm Eiendom AS	Larvik	100 %	100 %	8 151 240	-1 317 534	6 876 993
Grasmo Eiendom AS	Larvik	100 %	100 %	3 000 000	-216 603	2 783 932
Biozin AS	Larvik	100 %	100 %	12 006 392	-2 601 911	7 192 848
Revet Holding AS	Larvik	50 %	50 %	8 875 551	-128 561	13 239 946
Sum				32 033 183	-4 264 609	30 093 719

Investering i datterselskap ble i fjor innarbeidet etter egenkapitalmetoden. I selskapsregnskapet for 2017 har man endret prinsipp til kostmetoden for disse investeringene. Effekten av prinsippendringen utgjør kr 3 429 770, og er ført direkte mot egenkapitalen.

KONSERN

Selskap	Forretningskontor	Eierandel	Stemmeandel	Bokført verdi	Resultat	Egenkapital
Revet Holding AS	Larvik	50 %	50 %	8 811 271	-128 561	13 239 946
Sum				8 811 271	-128 561	13 239 946

Revet Holding AS

Anskaffelseskost	8 875 551
Balanseført EK på oppkjøpstidspunktet	6 619 973
Mer-/mindreverdi	2 191 298
Inngående balanse 01.01.2017	8 875 551
Andel årets resultat	-64 281
Balanseført verdi 31.12.2017	8 811 271

NOTE 10 - AKSJER OG ANDELER I ANDRE FORETAK M.V.

	Eierandel	Ansk.- kostnad	Balanseført verdi
Skog-Data AS	6,70 %	93 800	93 800
Andeler Hedrum-Tjølling Jordvanning		280 245	280 245
Diverse aksjer og andeler		26 001	26 001
Sum		400 046	400 046

NOTE 11 - MELLOMVÆRENDE MED SELSKAP I SAMME KONSERN M.V.

MORSELSKAP

	2017	Kortsiktige fordringer 2016	2017	Langsiktige fordringer 2016
Kundefordringer	387 231	1 344 000		
Mellomværende	0	3 400 087	62 579 132	18 831 097
Sum	387 231	4 744 087	62 579 132	18 831 097

	2017	Leverandørgjeld 2016	2017	Annen kortsiktig gjeld 2016
Foretak i samme konsern				
Sum	0	0	0	0
	0	0	0	0

NOTE 12 - LANGSIKTIG GJELD

Spesifikasjon av langsiktig gjeld

	2017	2016
Valutalån EUR	209 844 099	193 836 998
Øvrig gjeld til kredittinstitusjoner	7 500 000	22 500 000
Sum langsiktig gjeld	217 344 099	216 336 998

Selskapet har inngått renteswapavtaler på valutalånet som gjør at en del av lånet er rentesikret i lånets løpetid (kontantstrøm-sikring). 50 % av lånet er rentesikret for hele perioden, mens 50 % av lånet er usikret.

Avdragsprofil

2018	2019	2020	2021	2022	Deretter	Sum
7 500 000	209 844 099	0	0	0	0	217 344 099

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET FOR 2017

NOTE 13 - ØVRIG LANGSIKTIG GJELD

MORSELSKAP

Spesifikasjon av øvrig langsiktig gjeld	2017	2016
Annen rentebærende langsiktig gjeld	13 734 289	18 045 073
Sum øvrig langsiktig gjeld	13 734 289	18 045 073

KONSERN

Spesifikasjon av øvrig langsiktig gjeld	2017	2016
Ikke rentebærende selgerkreditter	9 260 000	0
Annen rentebærende langsiktig gjeld	13 824 596	18 045 073
Sum øvrig langsiktig gjeld	23 084 596	18 045 073

NOTE 14 - FINANSIELL MARKEDSRISIKO

Bergene Holm AS er eksponert for valutakursendringer ved at en andel av selskapets salg foregår i valuta. For å redusere denne valutarisikoen benytter selskapet valutaterminkontrakter for kontantstrømsikring. Selskapet har i 2017 inngått valutatermin kontrakter mot Euro for til sammen EUR 13 000 000 med forfall etter 2017. Totalt har selskapet inngått valutaterminkontrakter på EUR 20 000 000 der siste forfall er den 23.12.2020.

NOTE 15 - SKATT

MORSELSKAP

Årets skattekostnad fremkommer slik:

Betalbar skatt på årets resultat	5 435 663
Brutto endring utsatt skatt	1 656 177
Årets totale skattekostnad henført ordinært resultat	7 091 840

Betalbar skatt i årets skattekostnad fremkommer slik:

Ordinært resultat før skattekostnad	33 146 553
Permanente forskjeller	-1 237 922
Endring midlertidige forskjeller	-9 260 035
Grunnlag betalbar skatt før avgitt konsernbidrag	22 648 596
Avgitt konsernbidrag	-9 695 027
Grunnlag betalbar skatt	12 953 569
Skatt, 24%	3 108 857

Betalbar skatt i balansen fremkommer slik:

Betalbar skatt på årets resultat	5 435 663
Skatteeffekt av avgitt konsernbidrag	-2 326 806
Sum betalbar skatt	3 108 857

NOTE 15 - SKATT FORTS.

Spesifikasjon av grunnlag for utsatt skatt	2017	2016	Endring
Forskjeller som utlignes:			
Anleggsmidler	25 443 843	27 717 927	2 274 084
Oppskrivning tomt	-2 460 500	-2 460 500	0
Gevinst- og tapskonto	14 112 419	12 087 147	-2 025 272
Fordringer	-484 571	-387 674	96 897
Varer	44 038 482	37 238 844	-6 799 638
Regnskapsmessige avsetninger for forpliktelser	0	0	0
Skattemessig fremførbart underskudd	0	0	0
Sum	80 649 673	74 195 744	-6 453 929
Utsatt skatt/utsatt skattefordel 23 %/24 %	18 549 425	17 806 979	-742 446
Forskjeller som ikke utlignes:			
Pensjonsforpliktelser	-24 442 502	-27 041 357	-2 598 855
Overfinansiert pensjonsforpliktelse	415 832	208 581	-207 251
Sum	-24 026 670	-26 832 776	-2 806 106
Utsatt skatt/utsatt skattefordel 23 %/24 %	-5 526 134	-6 439 866	-913 732
Nettoføring av midlertidige forskjeller i balansen:			
			-9 260 035
Netto forskjeller / endring midlertidige forskjeller	56 623 003	47 362 968	-1 656 177
Netto utsatt skatt/utsatt skattefordel 23 %/24 %	13 023 287	11 367 110	

KONSERN

Årets skattekostnad fremkommer slik:

Betalbar skatt på årets resultat	3 108 857
Brutto endring utsatt skatt	922 551
Årets totale skattekostnad henført ordinært resultat	4 031 408

Betalbar skatt i årets skattekostnad fremkommer slik:

Ordinært resultat før skattekostnad	18 289 869
Permanente forskjeller	588 195
Endring midlertidige forskjeller	-3 535 144
Grunnlag betalbar skatt	15 342 920
Anvendelse av fremførbart underskudd	-2 389 351
Grunnlag betalbar skatt	12 953 569
Skatt, 24%	3 108 857

Betalbar skatt i balansen fremkommer slik:

Betalbar skatt på årets resultat	3 108 857
Sum betalbar skatt	3 108 857

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET FOR 2017

NOTE 15 - SKATT FORTS.

Spesifikasjon av grunnlag for utsatt skatt	2017	2016	Endring
Forskjeller som utlignes:			
Anleggsmidler	19 689 609	27 717 927	8 028 318
Oppskrivning tomt	-2 460 500	-2 460 500	0
Gevinst- og tapskonto	13 995 045	11 940 430	-2 054 615
Fordringer	-484 571	-387 674	96 897
Varer	44 038 482	37 238 844	-6 799 638
Regnskapsmessige avsetninger for forpliktelser	0	0	0
Skattemessig fremførbart underskudd	-818 613	-3 207 964	-2 389 351
Sum	73 959 452	70 841 063	-3 118 389
Utsatt skatt/utsatt skattefordel 23 %/24 %	17 010 674	17 001 855	-8 819
Forskjeller som ikke utlignes:			
Pensjonsforpliktelser	-24 442 502	-27 041 357	-2 598 855
Overfinansiert pensjonsforpliktelse	415 832	208 581	-207 251
Sum	-24 026 670	-26 832 776	-2 806 106
Utsatt skatt/utsatt skattefordel 23 %/24 %	-5 526 134	-6 439 866	-913 732
Nettoføring av midlertidige forskjeller i balansen:			
Netto forskjeller / endring midlertidige forskjeller	49 932 782	44 008 287	-5 924 495
Netto utsatt skatt/utsatt skattefordel 23 %/24 %	11 484 537	10 561 987	-922 551

NOTE 16 - PANTSTILLELSER OG GARANTIER M.V.

Gjeld som er sikret ved pant o.l.	2017	2016
Langsiktig gjeld til kredittinstitusjoner	217 344 099	216 336 998
Kortsiktig gjeld til kredittinstitusjoner	29 183 806	12 195 121
Sum	246 527 905	228 532 119

I tillegg er to av selskapets pensjonsavtaler sikret ved tinglyst obligasjon pålydende kr 40 mill med sikkerhet i en av selskapets eiendommer.

Bokført verdi av eiendeler stillet som sikkerhet:	Obligasjonens pålydende	
Varelager	292 177 454	331 000 000
Kundefordringer	123 133 833	331 000 000
Fast eiendom	146 038 030	400 000 000
Driftstilbehør	195 632 628	200 000 000
Sum bokført verdi	756 981 945	

NOTE 17 - FINANSKOSTNADER- NETTO AGIOTAP

	2017	2016
Agiogevinster	6 951 208	6 695 476
Agiogevinst langsiktig valutalån	0	11 107 833
Agiotap langsiktig valutalån	-16 007 101	0
Øvrige agiotap	-8 154 372	-10 916 158
Netto agiogevinst (tap)	-17 210 265	6 887 150

NOTE 18 - USIKRE FORPLIKTELSER

Fylkesmannen i Hedmark har tidligere fattet et vedtak om håndtering av avfall på selskapets avdeling på Kirkenær. Materialet som tidligere er vedtatt fjernet består for det meste av ikke-forurensset aske. Etter at vedtaket ble påklaget har selskapet nå fått tillatelse til oppbevaring frem til 1. januar 2020. Selskapet er kjent med at det pågår et prosjekt som skal bringe klarhet i hvorvidt slik aske kan benyttes som gjødsel i skognæringen. Resultatet av dette prosjektet forventes å foreligge før 1. januar 2020. Selskapet mener at det er sannsynlig at asken kan benyttes som gjødsel og at den da vil ha en viss verdi. Det er derfor ikke avsatt for kostnader knyttet til fjerning og deponering av dette avfallet i årsregnskapet for 2017.

Selskapet foretar løpende vurdering av garantiansvar i forbindelse med salg av selskapets produkter. Regnskapsmessig avsetning for garantiansvar baseres på erfaringstall og konkrete vurderinger i enkeltsaker. Det er ikke gjort avsetninger for garantiansvar i regnskapet pr. 31.12.2017.

NOTE 19 - SALGSINNTEKTER

MORSELSKAP	2017	2016
Pr. virksomhetsområde		
Salg av videreforedlet sagtømmer	1 426 761 829	1 351 615 398
Geografisk fordeling		
Innenlandssalg	1 056 921 761	1 026 131 376
Eksportsalg	369 840 068	325 484 022
Sum	1 426 761 829	1 351 615 398

KONSERN	2017	2016
Pr. virksomhetsområde		
Salg av videreforedlet sagtømmer	1 426 761 829	1 351 615 398
Annen driftsinntekt	3 413 549	1 173 288
Sum	1 430 175 378	1 352 788 686
Geografisk fordeling		
Innenlandssalg	1 060 335 310	1 026 131 376
Eksportsalg	369 840 068	326 657 310
Sum	1 430 175 378	1 352 788 686

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET FOR 2017

NOTE 20 - EGENKAPITAL

MORSELSKAP

	Aksjekapital	Overkurs	Innskutt annen EK	Annen EK	Sum
Egenkapital 31.12.2016	5 000 000	46 222 000	29 431 060	260 183 617	340 836 677
Prinsippendringer				3 429 770	3 429 770
Egenkapital 01.01.2017	5 000 000	46 222 000	29 431 060	263 613 387	344 266 447
Årets resultat				26 054 713	26 054 713
Foreslått utbytte				-10 000 000	-10 000 000
Egenkapital 31.12.2017	5 000 000	46 222 000	29 431 060	279 668 100	360 321 160

KONSERN

	Aksjekapital	Overkurs	Innskutt annen EK	Annen EK	Sum
Egenkapital 01.01.2017	5 000 000	46 222 000	29 431 060	260 183 587	340 836 647
Konsernresultat				14 258 461	14 258 461
Foreslått utbytte				-10 000 000	-10 000 000
Egenkapital 31.12.2017	5 000 000	46 222 000	29 431 060	264 442 049	345 095 106

NOTE 21 - AKSJEKAPITAL OG AKSJONÆRINFORMASJON

Aksjekapitalen i Bergene Holm AS pr 31.12.2017 består av 50 000 aksjer à kr 100.
Alle aksjene gir like rettigheter i selskapet.

Aksjonærene i Bergene Holm AS pr 31.12.2017 var:

	Antall	Eierandel	Stemmeandel
AS PETRA	27 000	54 %	54 %
Løvenskiold-Vækerø AS	23 000	46 %	46 %
Totalt antall aksjer	50 000	100 %	100 %

Det foreligger en aksjonæravtale mellom Løvenskiold-Vækerø AS og AS PETRA.

Styrets nestleder Reidar Bergene Holm og styremedlem Paul Edvard Vittersø er indirekte aksjonærer i selskapet via AS PETRA. Styremedlem Carl Otto Løvenskiold eier 100 % av Løvenskiold-Vækerø AS.

Larvik, 24. april 2018
I styret for Bergene Holm AS

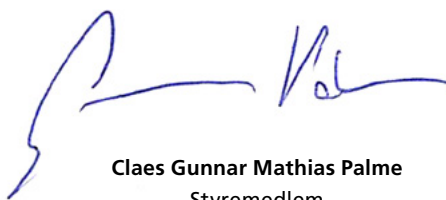
Reidar Bergene Holm
Nestleder

Arvid Gusland
Styrets leder

Carl Otto Løvenskiold
Styremedlem

Claes Gunnar Mathias Palme
Styremedlem

Paul Edvard Vittersø
Styremedlem

Terje Vågen
Styremedlem

Rune Alfredsen
Styremedlem

Per Arne Selås
Styremedlem

Erland Løkken
Administrerende direktør

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Til generalforsamlingen i Bergene Holm AS

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Bergene Holm AS som består av selskapsregnskap og konsernregnskap. Selskapsregnskapet og konsernregnskapet består av balanse per 31. desember 2017, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets og konsernets finansielle stilling per 31. desember 2017, og av deres resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i avsnittet *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet i samsvar med de relevante etiske kravene i Norge knyttet til revisjon slik det kreves i lov og forskrift. Vi har også overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Øvrig informasjon omfatter informasjon i selskapets årsrapport bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for den øvrige informasjonen. Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke den øvrige informasjonen, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese den øvrige informasjonen med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen og årsregnskapet eller kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle selskapet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe annet realistisk alternativ.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan skyldes misligheter eller feil og er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- ▶ identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll;
- ▶ opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll;
- ▶ vurderer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige;
- ▶ konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape betydelig tvil om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det foreligger vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet. Hvis slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, må vi modifisere vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapets evne til fortsatt drift ikke lenger er til stede;
- ▶ vurderer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde;
- ▶ innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om konsernregnskapet. Vi er ansvarlige for å fastsette strategien for, samt å følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen, og vi har et udelt ansvar for konklusjonen på revisjonen av konsernregnskapet.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen, tidspunktet for vårt revisjonsarbeid og eventuelle vesentlige funn i vår revisjon, herunder vesentlige svakheter i den interne kontrollen som vi avdekker gjennom vårt arbeid.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til disponering av resultatet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Larvik, 24. april 2018
ERNST & YOUNG AS

Hans Georg Skuggedal
statsautorisert revisor

FINANSIELLE HOVEDTALL - BERGENE HOLM AS

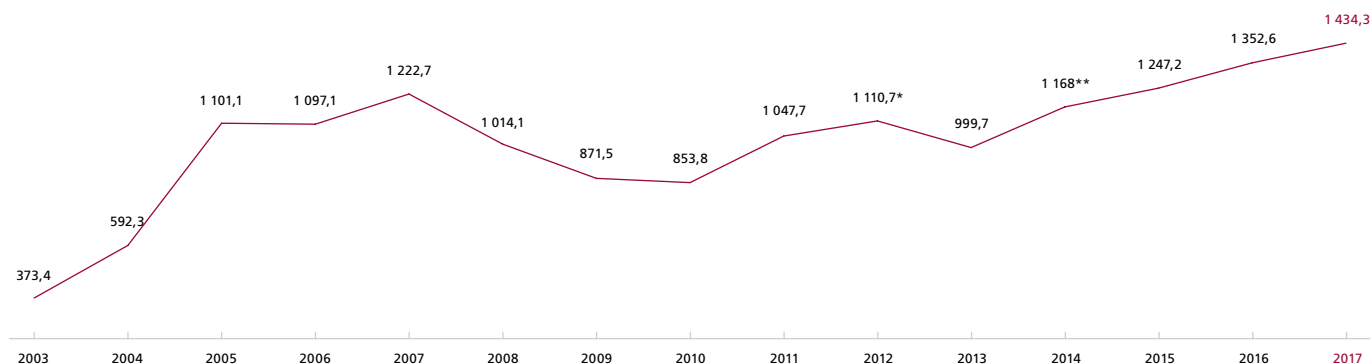
FAKTA / MÅLTALL	DEFINISJON	2005	2006	2007	2008
Resultat (1.000 kr.)					
Driftsinntekter		1 101 096	1 097 097	1 222 687	1 014 122
Brutto driftsresultat = EBITDA	Driftsresultat + Nedskrivninger + Avskrivninger + Restruktureringskostnader	98 652	96 921	235 594	66 183
Driftsresultat		48 176	37 030	181 637	14 575
Resultat før finanskostnader	Driftsresultat + Finansinntekter + Andel res. tilknyttet selskap	58 596	37 614	196 845	22 667
Resultat før skatt		33 839	15 656	178 313	-17 891
Årsresultat		23 269	8 798	126 222	-15 305
Balanse (1.000 kr.)					
Omløpsmidler		305 482	285 160	369 306	335 305
Anleggsmidler		347 520	292 455	348 703	357 912
Sum eiendeler		653 002	577 615	718 009	693 216
Sysselsatt kapital	Totalkapital - ikke rentebærende gjeld - andre ikke driftsrel.aktiva	407 544	405 543	450 490	564 912
Kortsiktig gjeld		232 890	160 942	372 944	373 055
Langsiktig gjeld		190 611	188 375	33 357	33 760
Egenkapital		229 501	228 298	311 708	286 402
Sum gjeld og egenkapital		653 002	577 615	718 009	693 216
Lønnsomhet					
Brutto driftsmargin % =	Brutto driftsresultat / Driftsinntekter	9,0 %	8,8 %	19,3 %	6,5 %
Resultatgrad =	(Driftsresultat + Finansinntekter) / Varesalg x 100	5,3 %	3,4 %	16,1 %	2,2 %
Netto fortjenestemargin %	Årsresultat/Driftsinntekter	2,1 %	0,8 %	10,3 %	-1,5 %
Totalrentabilitet % =	Resultat før finanskostnader / Gjennomsnittlig totalkapital	10,5 %	6,1 %	30,4 %	3,2 %
Egenkapitalrentabilitet % =	Årsresultat / Gjennomsnittlig egenkapital	10,4 %	3,8 %	46,7 %	-5,1 %
Egenkapitalandel % =	Egenkapital / Totalkapital	35,1 %	39,5 %	43,4 %	41,3 %
Avkastning på sysselsatt kapital %	Driftsresultat / Gjennomsnittlig sysselsatt kapital	12,6 %	9,1 %	42,4 %	2,9 %
Arbeidskapital i % av totalkapital	(Omløpsmidler - Kortsiktig gjeld) / Gjennomsnittlig totalkapital	13,0 %	20,2 %	-0,6 %	-5,3 %
Langsiktig kapital i % av anleggsmidler	(EK + Langsiktig gjeld) / Anleggsmidler x 100	120,9 %	142,5 %	99,0 %	89,5 %
Totalkapitalens omløpshastighet	Varesalg/Gjennomsnittlig totalkapital	2,0	1,8	1,9	1,4
Gjeldsbetjeningsevne	(Driftsresultat + Finansinntekter + Avskrivn.)/Finanskostnader + Avdrag	3,2	4,3	13,4	1,8
Netto rentebærende gjeld / Egenkapital		0,8	0,8	0,1	0,1
Fortjeneste pr. aksje etter skatt	Årsresultat/Gjennomsnittlig antall aksjer	465	176	2 524	-306
Kontantstrøm pr. aksje etter skatt	Kontantstrøm /Gjennomsnittlig antall aksjer	1 895	1 911	3 439	-1 387
Likviditet					
Udisponert kassakreditt (1.000 kr.)	Limit kassekreditt fratrukket trukket kassekreditt	76 000	156 000	30 518	87 425
Betalingsmidler (1.000 kr.)	Konter + Bank + Postgiro + Plasseringer i verdipapirer	5 148	13 697	10 455	9 674
Kontantstrøm (1.000 kr.)	Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	94 735	95 550	171 972	-69 352
Likviditetsgrad 1	Omløpsmidler / Kortsiktig gjeld	1,3	1,8	1,0	0,9
Likviditetsgrad 2	Mest likvide omløpsmidler / Kortsiktig gjeld	0,2	0,6	0,1	0,2

							MORSELSKAP	KONSERN	
2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2017
871 486	853 818	1 047 715	1 110 684	999 722	1 168 945	1 247 158	1 352 625	1 434 328	1 430 175
82 999	70 986	96 603	138 150	66 841	125 295	85 017	121 987	117 796	106 464
31 881	26 807	44 395	88 564	18 024	72 773	37 185	80 038	75 439	63 791
69 149	35 984	47 079	99 421	18 212	73 176	37 295	87 726	79 109	64 336
49 342	20 106	25 125	78 266	-34 701	39 746	-18 589	58 295	33 147	18 290
32 130	13 445	16 737	55 169	-27 982	27 629	-15 845	43 556	26 055	14 259
338 932	364 469	380 134	422 571	374 883	473 230	400 877	396 443	425 371	450 163
309 790	313 586	368 897	393 031	462 539	443 790	413 016	408 560	448 884	413 641
648 721	678 055	749 031	815 602	837 421	917 021	813 893	805 004	874 255	863 804
510 520	543 568	592 333	614 724	678 461	733 920	625 550	587 414	620 583	614 707
141 471	181 555	251 115	274 002	238 038	275 080	207 684	191 376	245 390	242 353
198 718	179 523	179 203	190 621	276 386	306 315	296 429	272 790	268 544	276 356
308 533	316 977	318 714	350 979	322 997	335 626	309 780	340 837	360 321	345 095
648 721	678 055	749 031	815 602	837 421	917 021	813 893	805 004	874 255	863 804
9,5 %	8,3 %	9,2 %	12,4 %	6,7 %	10,7 %	6,8 %	9,0 %	8,2 %	7,4 %
7,9 %	4,2 %	4,5 %	9,0 %	1,8 %	6,3 %	3,0 %	6,5 %	5,5 %	4,5 %
3,7 %	1,6 %	1,6 %	5,0 %	-2,8 %	2,4 %	-1,3 %	3,2 %	1,8 %	1,0 %
10,3 %	5,4 %	6,6 %	12,7 %	2,2 %	8,3 %	4,3 %	10,8 %	9,4 %	7,4 %
10,8 %	4,3 %	5,3 %	16,5 %	-8,3 %	8,4 %	-4,9 %	13,4 %	7,4 %	4,0 %
47,6 %	46,7 %	42,6 %	43,0 %	38,6 %	36,6 %	38,1 %	42,3 %	41,2 %	40,0 %
5,9 %	5,1 %	7,8 %	14,7 %	2,8 %	10,3 %	5,5 %	13,2 %	12,5 %	10,3 %
29,4 %	27,6 %	18,1 %	19,0 %	16,6 %	22,6 %	22,3 %	25,3 %	21,4 %	23,9 %
163,7 %	158,3 %	135,0 %	137,8 %	129,6 %	144,6 %	146,8 %	150,2 %	140,1 %	150,2 %
1,3	1,3	1,5	1,4	1,2	1,3	1,4	1,7	1,7	1,6
6,1	5,0	4,5	5,0	1,1	2,6	1,7	2,9	2,0	1,8
0,6	0,6	0,6	0,5	0,9	0,9	1,0	0,8	0,7	0,8
643	269	335	1 103	-560	553	-317	871	521	285
3 833	-675	1 368	1 263	206	-443	1 616	2 348	1 185	1 144
208 521	94 126	126 775	138 431	105 955	87 028	139 450	158 101	141 217	141 217
92 029	26 568	13 034	32 393	12 973	14 728	503	555	816	25 117
191 651	-33 751	68 412	63 131	10 312	-22 165	80 779	117 404	59 243	57 184
2,4	2,0	1,5	1,5	1,6	1,7	1,9	2,1	1,7	1,9
1,0	0,5	0,4	0,5	0,5	0,4	0,5	0,6	0,5	0,6

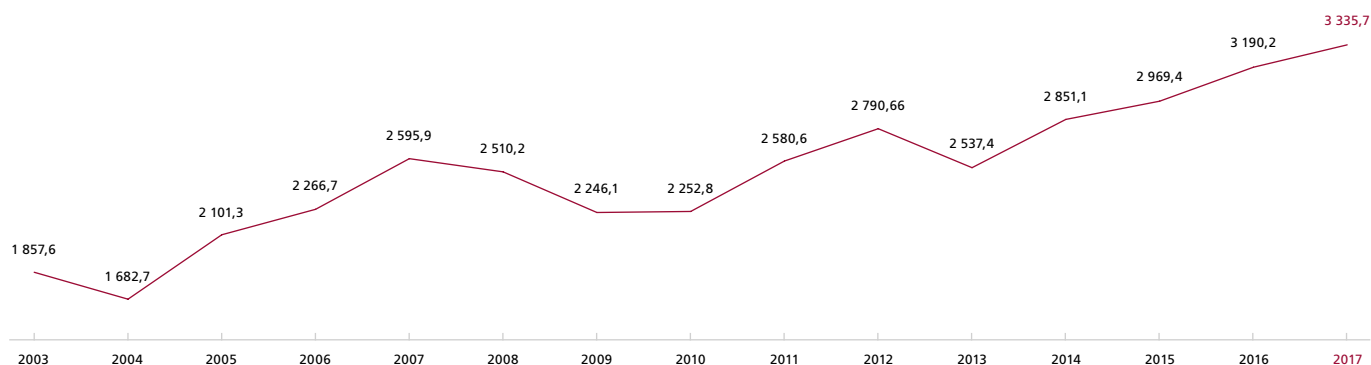

GRAFER - BERGENE HOLM AS

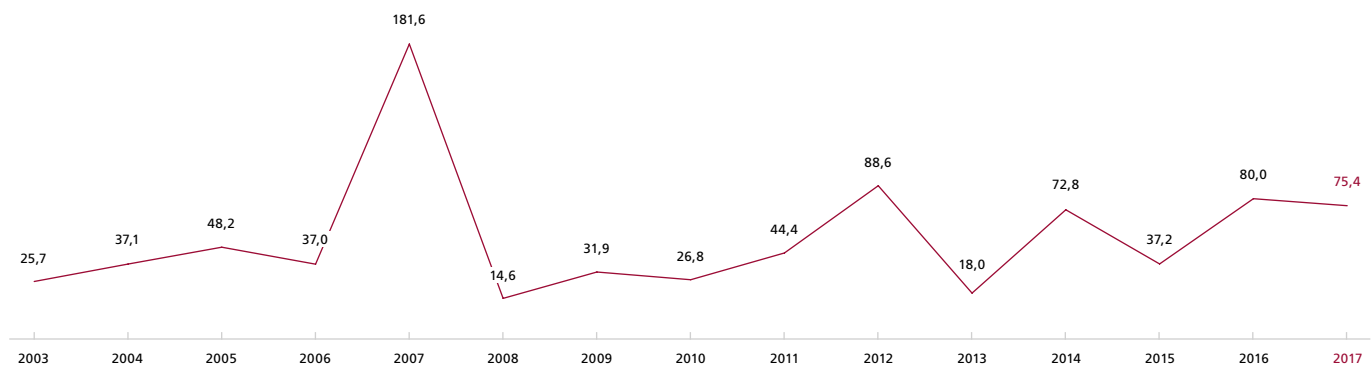
OMSETNING I MILL. KRONER

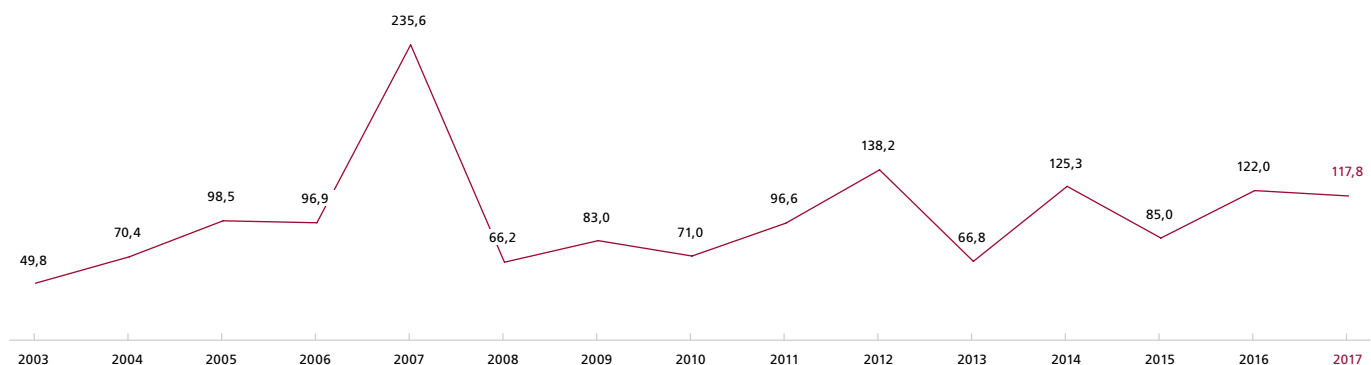
OMSETNING PER ÅRSVERK I TUSEN KRONER

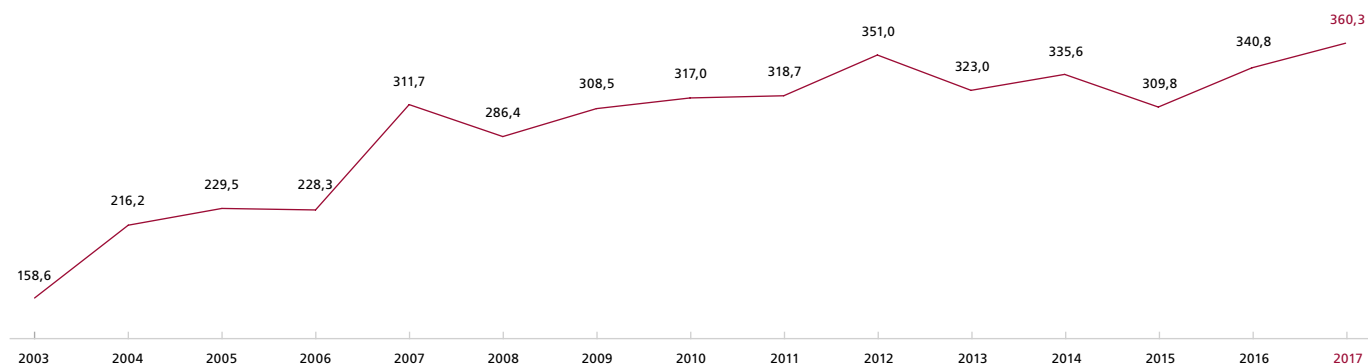
DRIFTSRESULTAT I MILL. KRONER

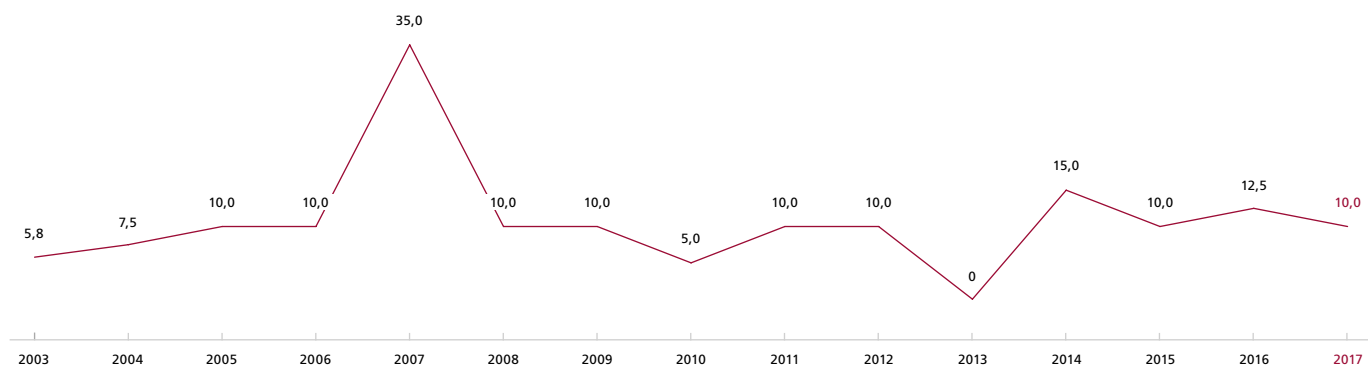
BRUTTO DRIFTSRESULTAT - EBITDA I MILL. KRONER

EGENKAPITAL I MILL. KRONER

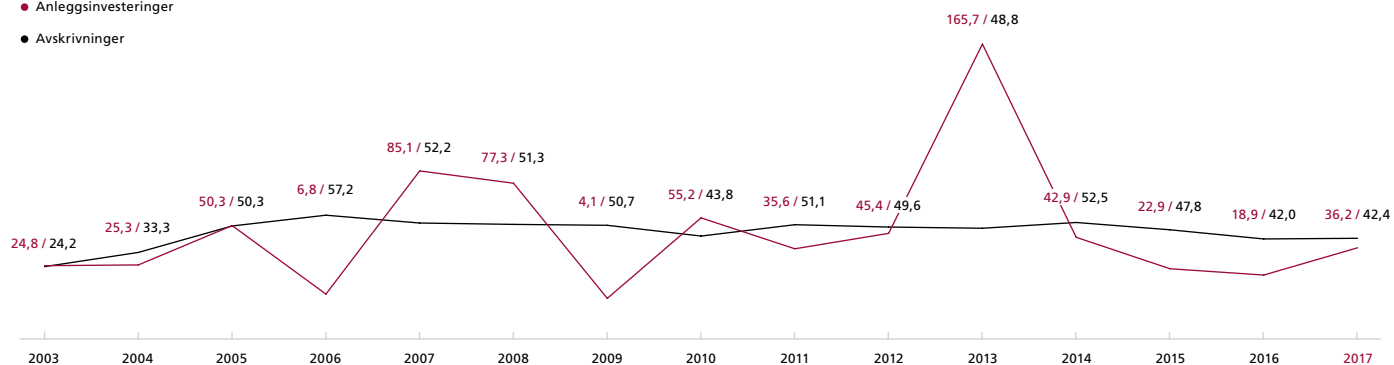

UTBYTTE I MILL. KRONER

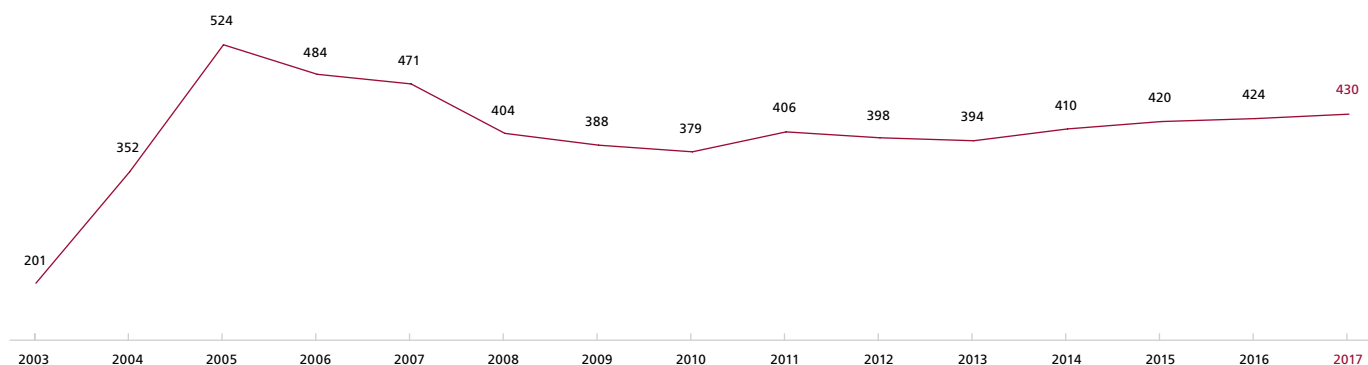

ANLEGGSSINVESTERINGER OG AVSKRIVNINGER I MILL. KRONER

- Anleggsinvesteringer
- Avskrivninger

ANTALL ÅRSVERK

VI ER ALLE EN DEL AV MERKEVAREN

PRESENTASJON

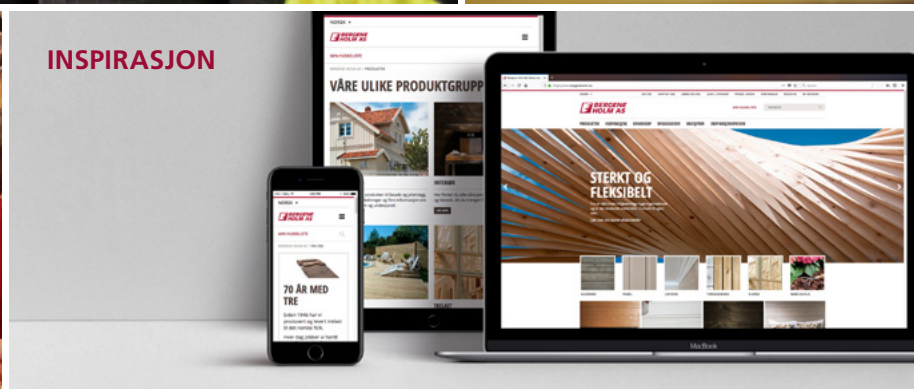
OMDØMME

ANSVARLIG

KUNNSKAP

INSPIRASJON

TILLIT

KVALITET

PROFILERT

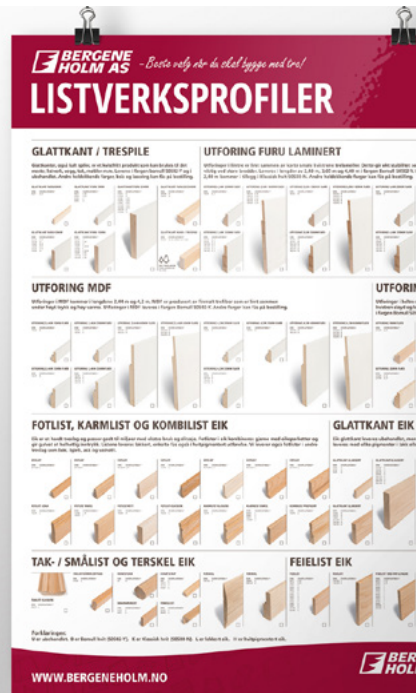
LOJALITET

SAMARBEID

SIKKERHET

PRODUKTSORTIMENT

PRESISJON

